

NAT 90-2020
din 03 decembrie 2020

Doamnei Zinaida GRECEANŪ,
Președinta Parlamentului Republicii Moldova

Domnului Ion CHICU,
Prim-ministrul Republicii Moldova

Doamnei Lilia POGOLȘA,
Ministra Educației, Culturii și Cercetării

Doamnei Viorica DUMBRĂVEANU
Ministra Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

APEL PUBLIC
cu privire la proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2021

Consiliul Național al Tineretului din Moldova, organizație umbrelă care reprezintă vocea tinerilor din Moldova prin intermediul a 53 organizații de tineret membre, atrage atenția asupra faptului că proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2021, elaborat de către Guvernul Republicii Moldova, **prevede o diminuare substanțială pentru componenta Învățământ (programul nr.88), componenta de Tineret (subprogramul nr.8603) și componenta Protecția familiei și copilului (subprogramul nr. 9006).**

Pe componenta Învățământ, pentru anul 2021 se propun spre aprobare 1.9 miliarde MDL, cu cca 130 milioane lei mai puțin decât au fost aprobați inițial pentru anul 2020.

Totodată, în raport cu anul 2016, bugetul planificat pentru Tineret a diminuat cu **27%**, iar în comparație cu anul 2020, cu **22% sau cu cca 4 milioane ei**. Astfel, în timp ce în 2020 s-au aprobat inițial 20.6 milioane lei; pentru anul 2021, se propun spre aprobare 16 milioane lei pe această componentă.

Mai mult, pentru anul 2021, Guvernul **nu a prevăzut resurse financiare pentru linia bugetară "Protecție a familiei și copilului"** (subprogramul nr. 9006 din buget).

În contextul crizei sanitare și economice actuale generate de impactul negativ al COVID-19, înțelegem constrângerile bugetare ce au loc pe toate sectoarele. Cu toate acestea, tinerii, în special cei din categoria social vulnerabilă, au de suferit considerabil în perioada de pandemie.

Chiar dacă, începând cu 1 septembrie, o parte din instituții s-au întors la modul tradițional de învățare, un studiu recent, efectuat de către CNTM în perioada Iunie-Septembrie, arată că modul de organizare a educației la distanță pe parcursul stării de urgență nu a reușit să asigure calitatea procesului de învățare și a lăsat pe dinafara sistemului de educație cca 11% din elevi.

De altfel, am constatat că în perioada stării de urgență, copiii din familiile cu venituri reduse au petrecut mai puține ore studiind și au avut acces limitat la tehnologiile de informare și de comunicare. Astfel, în lipsa unui buget pe măsura necesităților în materie de tehnologie,

instruire a cadrelor didactice și programe de recuperare, elevii din mediile defavorizate au șanse mici să asimileze materialul pierdut. În timp, aceste lacune se pot acumula în deficite de învățare și mai mari, transformându-se în inegalități socio-economice de lungă durată.

Totodată, în contextul în care pierderea locurilor de muncă, violența în familie și lipsa sau eficiența serviciilor de consiliere și suport sunt alți factori¹ importanți care afectează tinerii și dreptul acestora la educație și la dezvoltare, rolul organizațiilor de tineret și a organelor de protecție a familiei și ale copilului în monitorizarea și atenuarea riscurilor legate de aceste circumstanțe este esențial la asigurarea unui mediu propice pentru dezvoltarea viitoarei forței de muncă și păstrarea unui echilibru în societate.

Astfel, finanțarea corespunzătoare a sistemului de învățământ, a sectorului de tineret și a serviciilor de protecție socială sunt vitale, mai ales în perioada de criză pe care o traversăm.

În lumina celor menționate, insistăm pe revizuirea bugetului pentru Învățământ, menținerea bugetului la nivelul de finanțare în 2020 a componentei de Tineret și majorarea bugetului pentru serviciile de Protecție a familiei și copilului (nr. subprogram 9006), în baza argumentelor și necesităților urgente de intervenție menționate mai jos, întru a diminua impactul negativ al pandemiei asupra dezvoltării tinerilor.

Domeniul Învățământ

Se propune revizuirea bugetului spre majorare, cât și revizuirea programelor pentru învățământ, în baza următoarelor necesități:

1. Recomandăm includere în proiectul bugetului de stat pe anul 2021 a unei noi linii de buget pentru necesitățile sistemului pe timp de pandemie.
2. În domeniul managementului educației și asigurarea calității procesului de predare-învățare la toate nivelurile, se impune necesitatea creșterii bugetului astfel încât cadrele didactice să fie capacitate întru a utiliza cu ușurință noile instrumente TIC ce vin să contribuie la asigurarea calității învățământului la distanță și interactivitatea acestuia;
3. Asigurarea tuturor elevilor și profesorilor cu tehnică de calcul și acces la internet, în special pe cei din familii defavorizate;
4. Subvenționarea serviciilor de acces la Internet mobil (sau/și fix, unde aceasta este posibil) și asigurarea accesului gratuit la rețelele de internet pentru profesori și elevii ce au nevoie de aceasta în perioada de COVID-19.
5. Implementarea unei platforme naționale de educație la distanță unde, prin intermediul unei aplicații mobile interactive, elevii vor putea să transmită sarcinile, proiectele și testele online, să se conecteze cu administrația, profesorii și psihologii, să se înregistreze la cursurile predate la distanță, să primească instruirii cu privire la măsurile de siguranță COVID și să-și urmărească progresul în materie de educație.
6. Asigurarea unui mediu armonios și sigur pentru elevii în instituțiile de învățământ pe timp de pandemie (și nu doar) în vederea prevenirii și combaterii fenomenului de discriminare și hărțuire pe diverse criterii, inclusiv și COVID-19, astfel asigurând că nimeni nu este exclus sau lăsat în urmă.
7. Procurarea și distribuirea măștilor și substanțelor de protecție pentru elevii din familiile social-vulnerabile.

1

Domeniul Tineret

Se propune menținerea bugetului aprobat pentru 2021 la nivelul anului precedent (20 milioane lei), în baza următoarelor argumente:

1. Spre deosebire de anul 2020, în anul 2021 vor interveni cheltuieli suplimentare pe marginea administrării Agenției Naționale de pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret, precum și pentru dezvoltarea programelor de tineret cu care a fost abilitată. Aceasta va fi prima instituție responsabilă de implementarea politicilor de tineret creată la nivel național, care va dezvolta și consolida sistemul instituțional și de politici în domeniul tineretului. Hotărârea de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Agenției a fost aprobată în luna august, 2020, iar funcționarea eficientă a acesteia va depinde considerabil de resursele financiare care vor veni să asigure funcționalitatea instituției, dar și a programelor de tineret ce urmează a fi implementate sau pilotate de aceasta.
2. În contextul epidemiei și riscului de agravare a inegalităților deja mari în Moldova, rolul APL în asigurarea incluziunii tinerilor din zonele rurale în programele și activitățile de tineret este crucială pentru garantarea dreptului la educație și la dezvoltarea fiecărui tânăr din R. Moldova. Astfel, bugetul alocat programelor de granturi, co-finanțate de către APL, este crucial la atingerea acestui obiectiv.
3. Eforturile și investițiile Guvernului și a partenerilor de dezvoltare în crearea și susținerea Centrelor de tineret pe parcursul ultimilor ani se pot pierde în cazul în care nu există o finanțare suficientă din partea Guvernului pentru activitățile de tineret la nivel local și dotarea acestora, inclusiv cu măști și substanțe de protecție anti COVID-19.

Domeniul Protecția familiei și a copilului

Se propune majorarea alocațiilor sociale și extinderea/dezvoltarea programelor de protecție a familiei și a copilului pentru ca acestea să acopere grupurile vulnerabile care în prezent nu beneficiază de plăți sociale.

În acest context, Consiliul Național al Tineretului din Moldova, împreună cu cele 53 organizații membre și grupul de advocacy "Tineret", solicită Guvernului și Parlamentului să aprobe bugetul pe componenta de învățământ, tineret și protecție a familiei și copilului ținând cont de realitățile actuale în care trăim, primate prin prisma necesităților celor mai vulnerabili în perioada de COVID-19. Astfel, solicităm revizuirea proiectului bugetului de stat pentru anul 2021, și aprobarea acestuia ținând cont de necesitățile și argumentele invocate mai sus.

Măsurile propuse rămân insuficiente în raport cu nevoile tinerilor, dar ar reprezenta un prim pas în îndreptarea situației actuale și ar fi un semnal pozitiv dat de Guvernul și Parlamentul Republicii Moldova tinerilor. Astfel, printr-un buget consolidat pe necesităților de tineret, contribuim la crearea oportunităților pentru tineri la ei acasă, la prevenirea fenomenului migrației masive a tinerilor din țară și ca finalitate - la dezvoltarea unei generații capabile de a susține sistemul economic și social al țării.

Cu respect,
Roman Banari,
Secretar General al Consiliului
Național al Tineretului din Moldova

